

PREDKLADACIA SPRÁVA

Po vzore dobrých príkladov z iných krajín a v súlade s plánmi Európskej komisie sa vláda SR zaviazala v Programovom vyhlásení zaviesť princíp „one in – one out“ s účinnosťou od roku 2021 a princíp „one in - two out“ s účinnosťou od roku 2022. Pre účely Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov (ďalej len „JM“) sú tieto princípy nazvané ako Mechanizmus znižovania byrokracie a nákladov. Tento reformný zámer bol potvrdený aj v rámci Národného programu reforiem SR 2020, aj v rámci dokumentu Moderné a úspešné Slovensko, a v poslednom rade aj v Stratégii lepšej regulácie – RIA 2020.

Mechanizmus znižovania byrokracie a nákladov je po výzvach na nahlasovanie byrokracie druhým pilierom reformy podnikateľského prostredia. Prichádza pritom k synergickému efektu, keďže na jednej strane podnikatelia nahlasujú povinnosti, ktoré považujú za zbytočné a na druhej strane sú ministerstvá a iní predkladatelia regulácií na základe nového mechanizmu motivované prijímať opatrenia na odstraňovanie záťaže podnikania. Očakávaným výsledkom je zníženie nákladov podnikateľského prostredia, zvýšenia produktivity podnikov a konkurencieschopnosti Slovenska. To by malo podporiť rozvoj podnikania na Slovensku, rast zamestnanosti a miezd.

Problém regulačného zaťaženia trápi väčšinu rozvinutých ekonomík. Prejavuje sa napríklad v podobe nárastu počtu výkazov, hlásení, ako aj rôznych obmedzení, sprísnení či zvyšovaní poplatkov, daní, odvodov a podobne. Výsledkom je, že sa zhoršuje pomer medzi tým, koľko času, energie a finančných prostriedkov vynakladajú podnikatelia na plnenie povinností voči štátu a koľko na zvyšovanie spokojnosti svojich zákazníkov a rozvoj svojho podnikania. Nárast regulačnej záťaže sa prejavuje zvýšením nákladov podnikov, poklesom ich produktivity a konkurencieschopnosti. To brzdí rozvoj domáceho podnikania a prílev zahraničných investícií, čo negatívne vplyva na zamestnanosť a rast miezd.

Najväčšie úspechy s riešením tohto problému zaznamenali krajiny, ktoré sa rozhodli pre systémový prístup vo forme povinnej kvantifikácie vplyvov a následného cieleného znižovania regulačného zaťaženia voči ministerstvám a iným predkladateľom regulácií. Medzi takéto systémové riešenia patria princípy „one in – one out“, „one in – two out“, „one in – three out“ a iné. Podstatou týchto pravidiel je to, že predkladatelia regulácií musia pri zvýšení regulačnej záťaže vo svojej oblasti navrhnúť aj jej zníženie v stanovenej výške či už rovnakej (one in – one out) alebo v dvojnásobnej (one in – two out) či trojnásobnej (one in – three out).

Medzi krajiny, ktoré takýmito princípmi znížili či znižujú regulačnú záťaž, patria v rámci Európy napríklad Veľká Británia, Nemecko, Rakúsko či Švédsko a mimo nej napríklad USA či Kanada. V Rakúsku takto znížili administratívne zaťaženie medzi rokmi 2006 až 2012 o 25 %. Podobný výsledok zaznamenali v tomto období aj v Nemecku. Vo Veľkej Británii dosiahli takto zníženie nákladov regulácií o 10 miliárd britských libier v období rokov 2010 až 2015.

Princíp „one in – one out“ sa navyše stal oficiálnou súčasťou agendy lepšej regulácie Európskej komisie. Podľa neho by v budúcnosti každý legislatívny návrh, ktorý vytvára novú regulačnú záťaž, mal zároveň obsahovať zníženie záťaže na úrovni EÚ v tej istej oblasti politiky. Európska komisia tým chce vyslať občanom jasný signál, že politiky EÚ uľahčujú život ľuďom aj podnikateľom.

Návrh aktualizácie JM predkladá na rokovanie vlády SR Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „MH SR“) aj na základe uznesenia vlády SR č. 32/2018 k „RIA 2020 – Stratégia lepšej regulácie“. Týmto uznesením bola ministrovi hospodárstva uložená úloha aktualizovať JM, ktorej plnenie bolo stanovené v novom termíne do 31. decembra 2020. Cieľom materiálu je schváliť zmeny a doplnenia JM, ktoré vyplývajú najmä z Programového vyhlásenia vlády SR a z aplikačnej praxe.

V tejto súvislosti MH SR ako gestor agendy lepšej regulácie v SR a gestor vplyvu na podnikateľské prostredie pripravilo prvú fázu aktualizácie JM, ktorá je primárne zameraná na zavedenie princípov „one in – one out“ a „one in – two out“. Ich cieľom je systémovým spôsobom zastaviť rast a následne dosiahnuť znižovanie regulačných povinností. V rámci tejto fázy aktualizácie JM ide o jednu zo zásadných zmien, ktorá zavádza nové povinnosti pre predkladateľov materiálov s identifikovanými vplyvmi na podnikateľské prostredie.

Širšie odôvodnenie potreby zavedenia princípu „one in – one out“, resp. „one in – two out“ je uvedené v samostatnej prílohe tohto materiálu. Ďalšie zásadné úpravy a zmeny v JM vychádzajú z pripomienok a ďalších úprav navrhovaných zo strany členov Stálej pracovnej komisie Legislatívnej rady vlády SR na posudzovanie vybraných vplyvov a z aplikačnej praxe, pričom smerujú k zefektívneniu procesu posudzovania vybraných vplyvov. Medzi najvýznamnejšie zmeny v návrhu JM patrí okrem doplnenia nového bodu 6. Mechanizmus znižovania byrokracie a nákladov aj:

- prijatie jednotnej časovej lehoty pre oba procesy, t. j. 7 kalendárnych (pracovných) dní pre PPK a 5 kalendárnych (pracovných) dní pre záverečné posúdenie;
- upravenie možnosti udelenia výnimky pri uplatňovaní postupu podľa JM;
- zadefinovanie presných dôvodov, kedy je materiál predkladaný na záverečné posúdenie;
- stanovenie povinnosti predkladateľa aktualizovať časť 3.1 Náklady regulácie v Analýze vplyvov na podnikateľské prostredie v schválenej verzii do 45 dní od vyhlásenia právneho predpisu v Zbierke zákonov;
- zmena vyplňania bodu 8. doložky vybraných vplyvov (Preskúmanie účelnosti) z dobrovoľného na povinné;
- ustanovenie novej prílohy č. 8 - Analýzy vplyvov na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.

Pre účely mechanizmu sa upravuje analýza vplyvov na podnikateľské prostredie (príloha č. 3a) s cieľom sledovať ich bilanciu. Rovnako sa aktualizuje kalkulačka nákladov regulácie (príloha č. 3b), ktorá bude povinnou súčasťou analýzy vplyvov na podnikateľské prostredie a ktorej nové prevedenie má predkladateľovi výrazne uľahčiť kvantifikáciu a vyplnenie analýzy. Cieľom zmien uvádzaných pre proces PPK a proces záverečného posúdenia je zlepšenie vypracovávaných doložiek a vyhodnotenie vybraných vplyvov návrhov legislatívnych a nelegislatívnych materiálov.

V predložennom materiáli bola ako príloha č. 8 zavedená analýza vplyvov na manželstvo, rodičovstvo a rodinu (v zmysle zákona č. 217/2018 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov) spolu s metodickým pokynom k jej vypracovaniu. Túto zmenu, ako i ďalšie úpravy vyplývajúce z doterajšej praxe zohľadňuje nový formulár doložky vybraných vplyvov (príloha č. 1). Ďalej, za účelom zapracovania skúseností vyplývajúcich z aplikačnej praxe bola upravená príloha č. 4 – analýza sociálnych vplyvov a príloha č. 6 – analýza vplyvov na

informatizáciu spoločnosti. Doplnenia a aktualizácie JM si vyžiadali aj zmeny formálneho charakteru.

Predkladaný materiál nemá vplyv na rozpočet verejnej správy, podnikateľské prostredie, nemá sociálne vplyvy, vplyvy na životné prostredie, informatizáciu spoločnosti, na služby verejnej správy pre občana ani vplyv na manželstvo, rodičovstvo a rodinu. Samotný materiál neznižuje náklady podnikateľov priamo, ale výrazný pozitívny vplyv v podobe znižovania nákladov podnikateľov sa očakáva po jeho zavedení a uplatňovaní predkladateľmi v praxi, keď budú vyčíslované prínosy predkladaných materiálov.

Materiál bol predmetom medzirezortného pripomienkového konania a na rokovanie vlády SR sa predkladá bez rozporov.